

دکتر فرشایان: کتاب رسم‌الخط معیار نوشته‌های آذری تا دو ماه دیگر به چاپ می‌رسد / جمهوری آذربایجان از ادبیات روسی، لاتین و غیرآذری الهام گرفته است

فرشایان از چاپ کتاب رسم‌الخط معیار نوشته‌های آذری در روزهای آتی خبر داد و گفت: به مرور زمان کتب زبان ترکی آذری، متون عرفانی ترکی آذری، متون نظم ترکی آذری، متون نثر، ادبیات مرثیه و ادبیات انقلاب اسلامی در آذربایجان به چاپ می‌رسند.

آران نیوز- احمد فرشایان در گفت‌وگو با خبرنگار گروه اجتماعی آناج با بیان اینکه رشته زبان و ادبیات ترکی آذری در تیر ماه سال 95 توسط وزارت علوم اعلام و در شهریور ماه همان سال 42 نفر دانشجوی به دانشگاه تبریز معرفی شدند، ابراز داشت: از این 42 نفر، تنها 31 نفر آمدند و ثبت‌نام کردند و در نهایت از این تعداد هم 27 نفر باقی ماندند چون بعضی‌ها یا مدارک لازم را نداشتند یا در ادامه منصرف شدند.

وی عنوان کرد: نام‌نویسی در دانشگاه الزاما به معنای دانشجو بودن نیست، وقتی این افراد نام‌نویسی می‌کنند، پرونده‌شان بررسی می‌شود و گاهی به ثبت‌نام کنندگانی بر می‌خوریم که مدرک دبلیام هم ندارند و یا فاقد شرایط دیگر تحصیلی‌اند.

دانشگاه تبریز 57 دانشجوی رشته زبان و ادبیات ترکی آذری دارد. مدیر گروه زبان و ادبیات ترکی آذری دانشگاه تبریز با اعلام اینکه در سال جاری 57 نفر از سوی وزارت علوم برای تحصیل در این رشته به دانشگاه معرفی شدند که 30 تن از آن‌ها برای نام‌نویسی آمدند، بیان داشت: در حال حاضر دو ورودی، 57 نفر در رشته زبان و ادبیات ترکی آذری، در دانشگاه تبریز مشغول به تحصیل هستند.

وی توضیح داد: اساتیدی که در دانشگاه تبریز در حوزه ادبیات ترکی آذری تدریس می‌کنند، بدون استثناء اهل آذربایجان هستند و در طول سالیان گذشته در کنار ادبیات فارسی، ادبیات آذری خوانده‌اند چراکه در ادبیات فارسی، مکتب آذربایجان و سبک شعر آذربایجانی وجود دارد و همه اساتید در این رشته متخصص هستند.

عده‌ای فکر می‌کردند قرار است در دانشگاه تبریز ادبیات جمهوری آذربایجان تحصیل شود/ ما مکتب ادبی خودمان را آموزش می‌دهیم این استاد دانشگاه تبریز با بیان اینکه دو نفر از اساتید رشته زبان و ادبیات ترکی آذری در جمهوری آذربایجان تحصیل و مدرک دکتری‌شان را از آنجا گرفته‌اند، تصریح کرد: عده‌ای فکر می‌کردند ما قرار است با نام و عنوان ادبیات ترکی آذری ادبیات کشور جمهوری آذربایجان را تدریس کنیم و این یک تصور نادرست بود چراکه بارها در مصاحبه‌هایم گفته بودم ما در دانشگاه تبریز زبان و ادبیات آذری به معنای ادبیات آذربایجان ایران را تدریس می‌کنیم. چون وقتی می‌گوییم آذربایجان یعنی ام‌القرای آذربایجان یعنی سر ایران و در طول تاریخ مکتب ادبی تبریز.

قسمتی کوچکی از ادبیات جمهوری آذربایجان را ادبیات خودشان تشکیل می‌دهد/ آنان از ادبیات روسی، لاتین و غیرآذری الهام گرفته‌اند وی تأکید داشت: امروزه ادبیات آذربایجان با عنوان جمهوری آذربایجان، به معنای ادبیات آذری نیست بلکه در طول سالیان گذشته از ادبیات روسی و لاتین و برخی موضوعات غیر آذری الهام گرفته است و قسمت کوچکی از آن ادبیات آذربایجان است لذا از ابتدا هدفمان این بود که ادبیات آذربایجان ایران را تدریس کنیم.

مدیر کارگروه زبان و ادبیات فارسی تشریح کرد: امهات ادبیات آذری در آذربایجان مربوط به ادبیات ایران بزرگ در تاریخ قبل از قرار دادهای ترکمانچای و گلستان هستند مانند نظامی بزرگ و خاقانی و فلکی و مجیر و ... که ما آثار همه این بزرگان را در درسهای خودمان در گروه داریم و به صورت علمی نه مجلسی به دانشجویان می‌آموزیم؛ امروز ما مدعی هستیم که در بین اساتید خود در این گروه از عالم‌ترین شخصیت‌های نظامی‌شناس و خاقانی‌شناس داریم.

وی افزود: شناخت خاقانی و نظامی فقط به معنی کردن چند بیت نیست بلکه فهماندن فکر و اندیشه و چهارچوب مکتب علمی این شخصیت‌ها به دانشجویان ادبیات آذربایجان را غنی می‌کند و ما در گروه همین کار را می‌کنیم.

خود را ملزم به تدریس ادبیات کشورهای دیگر نمی‌دانیم/ آذربایجان ایران از لحاظ علمی، تاریخی و فرهنگی غنی‌تر است فرشایان با اشاره به انتظار عده‌ای برای تدریس کتب شخصیت‌ها و ادبا و شاعران ادبیات آذربایجان بعد از جدایی از ایران، عنوان کرد: ما با آن‌ها کاری نداریم، می‌گویند که کشوری به نام جمهوری آذربایجان وجود دارد و ادبیات آذری مربوط به آنهاست ما نیز می‌گوییم کشوری به نام ایران از هزاران سال پیش وجود داشته و امروز مشعشع‌تر از همه زمان‌های تاریخ پرچم علم و فرهنگ و ادب را به دست گرفته و یک قسمت از آن هم آذربایجان بزرگ است.

این استاد دانشگاه گفت: امروز ادبیات آذربایجان را غنی‌تر از هر زمان دیگر با پیوستگی به ادبیات غنی ایران عزیز هدایت می‌کند و ما ملزم نیستیم که ادبیات کشورهای دیگر را تدریس بکنیم، مگر اینکه بگوییم آن آذربایجان، همان آذربایجان ایران است که این بحث دیگری هست که به موضوعات تاریخی برمی‌گردد و فعلا در این عرصه جای آن بحث نیست.

با منابعی همچون ارخون و ترکی جغتایی کاری نداریم/ سرفصل‌های جدید بومی، ملی و دینی نوشته‌ایم وی متذکر شد: ما سرفصل‌های دروس رشته زبان و ادبیات ترکی آذری را هم خودمان نوشته‌ایم؛ در سال 72، یک عده از آقایان جمع شدند و سرفصل‌هایی نوشتند که چیزی جز مانیفست افراطی گری نبود، ما با منابعی همچون کتبی‌های ارخون و ترکی جغتایی کاری نداریم بلکه با سرفصل‌های جدید بومی و ملی و دینی که نوشته‌ایم و به تصویب وزارت علوم رسیده است کار می‌کنیم.

کتب مفاخر آذربایجان در رشته زبان و ادبیات ترکی آذری تدریس می‌شود مدیر گروه زبان و ادبیات ترکی آذری دانشگاه تبریز با بیان اینکه کتب این رشته از منابع ایرانی تهیه شده و تمامی شخصیت‌های آذربایجان ایران را در برمی‌گیرد، اظهار داشت: ما 17 تن از شاعران را در متون خود تدریس می‌کنیم که همه آنان از مفاخر آذربایجان ایران هستند؛ یل‌های بزرگی مثل ملا محمد فضولی بغدادی، نسیمی، صائب تبریزی، قوسی تبریزی، ملاپناه واقف، سید عظیم شروانی، راجی تبریزی، معجز شبستری، ملا مهدی شکوهی مراغه‌ای، صراف، شاه اسماعیل خطایی، نباتی، ملامحمدباقر خلخالی و ... و بالاخره شهریار ملک سخن سید محمد حسین بهجت تبریزی.

وی اضافه کرد: ما در ادبیات آذربایجان ایران کمبود منابع، شاعر و نویسنده نداریم، اکنون نیز ادبیات و زبان ترکی آذری را به شکل علمی که از قرن 7 به بعد شروع شده است تدریس می‌کنیم.

رسم‌الخط معیار نوشته‌های آذری را به چاپ می‌رسانیم فرشایان از آغاز تدوین کتب ادبیات منسجم در دانشگاه تبریز خبر داد و ابراز داشت: مهم‌ترین بحث برای ما رسم الخط یعنی نگارش و ویرایش است، قول می‌دهم تا دو ماه آینده کتابی که چاپ می‌کنیم رسم الخط معیار نوشته‌های آذری باشد، بعد از این کتاب هم دستور زبان ترکی آذری و بعد از آن متون عرفانی ترکی آذری، متون نظم ترکی آذری، متون نثر، ادبیات مرثیه و ادبیات انقلاب اسلامی در آذربایجان را به چاپ خواهیم رساند.

برخی افرادی که خواهان تدریس در رشته زبان و ادبیات ترکی آذری هستند، از حداقل‌ها محرومند مدیر گروه زبان و ادبیات ترکی آذری دانشگاه تبریز با اشاره به اینکه افراد زیادی جهت همکاری به ویژه در تدریس دروس به ما مراجعه می‌کنند، بیان داشت: متأسفانه اکثر این افراد یا مدرک دانشگاهی ندارند و یا از دانشگاه فهم درستی ندارند، برخی از آنها کلاس‌های آکادمیک را یک محیط آموزشی می‌پندارند و برخی دیگر هم علیرغم اینکه در

دانشگاه‌های جمهوری آذربایجان مدرک گرفته‌اند (البته ترددی و بدون دیدن کلاس) فهم درستی از زبان و ادبیات ترکی آذری ندارند و از حداقل‌های علمی نیز برخوردار نیستند. وی متذکر شد: ما خود با تلاش مداوم و انتخاب افراد باسواد و دارای فهم خوب آکادمیک و ادبی آنهم ادبیات بومی و ملی از نیروهای خوب استفاده می‌کنیم و در نیمسال‌های بعدی نیز از وجود آنها بهره مند خواهیم شد.

برای رشد دانشجویهای مستعد بسترهایی فراهم کرده‌ایم این مقام علمی اذعان کرد: ما باید الزاما از بین این دانشجویها، آنهایی را که از نظر علم و ادب ترکی آذری مستعد و خوب هستند انتخاب و پرورش دهیم تا رشد کنند؛ برای این دانشجویها انجمن علمی تشکیل داده‌ایم تا در آنجا جمع شوند، فعالیت علمی نمایند و خودی هم نشان بدهند و نهادهای فرهنگی و رسانه‌ای از وجود آنان بهره ببرند.

فرشافیان در پایان به نهادهای فرهنگی و رسانه ای توصیه کرد اگر با گروه هماهنگ شوند ، این گروه می‌تواند با معرفی دانشجویانی که از نظر علمی و اخلاقی مناسب هستند در غنی تر شدن کار رسانه ای آنها در حوزه زبان و ادبیات ترکی آذری کمک نماید که امیدواریم با این کار بخشی از دغدغه های کاربرایی دانشجویان نیز برطرف شود .